

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНІНІ
UNIwersytet Narodowy w Użhorodzie
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
CHERSONSKI WYDZIAŁ ODESKIEGO UNIwersytetu Spraw Wewnętrznych
ХЕРСОНСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
KIJOWSKI UNIwersytet Międzynarodowy

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM IX: SYNERGIA W ROZWOJU NAUK I EDUKACJI**

**Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomyra, Vasyl Ilnytskyj**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
TOM IX: СИНЕРГІЯ В РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**За редакцією:
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький**

Konin – Użhorod – Chersoń – Kijów
2020

Конін – Ужгород – Херсон – Київ
2020

ЛІТЕРАТУРА

1. Чтвртек В. Пригоди Румцайса. Київ: Веселка, 1975. 45 с.
2. Čermák K. Putování po Zlaté stezce Českého ráje. Jilemnice, 2005. 96 s.
3. Durych V. Z Českého ráje: Podnázevcestopisné kresby Václava Durycha. Hradci Králové, 1886. 320 s.
4. Jan F. Dějinné počátky Českého ráje. Praha, 1947. 294 s.
5. Kňap J. Zlatá stezka Českého ráje. Putování po přírodních krásách a historických zajímavostech. Praha, 2007. 160 s.
6. Markvart K. Značené turistické trasy v Českém ráji. Historie, současnost, výhled do budoucnosti. Z Českého ráje a Podkrkonoší – supplementum 11. Semily, 2006. S. 343.
7. Mukařovský J., Pohorský M. Dějiny české literatury. 1. vyd. Svazek 3, Literatura druhé poloviny devatenáctého století. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1961. 631 s.
8. Propagace, tisk a distribuce plakátů 1893–1946. Fond KČT – odbor Turnov, sg. I/8, karton 1.
9. Turnov a okolí: Krása našeho domova. Měsíčník pro okrašlování, zalesňování a pro ochranu domoviny, roč. 8. Praha, 1912. 127 s.

Юлія ШЕЛЮК
(Житомир, Україна)

ЧАСОВА ДИНАМІКА ФІТОПЛАНКТОНУ РІЧОК БАСЕЙНУ ПРИП'ЯТІ

Таксономічний склад фітопланктону є чутливим індикатором умов існування, що відображує особливості природно-історичного розвитку, характер антропогенного впливу та рівень продуктивності річкових вод. Багаторічна сукцесія фітопланктону у водотоках помірної зони в першу чергу визначається послідовною зміною гідрокліматичних умов та антропогенним навантаженням [1, 2, 6, 9].

Господарська діяльність чинить антропогенний тиск на стан річкових екосистем басейну Прип'яті. Зарегулювання річок, масштабна меліорація українського Полісся, антропогенне забруднення, зміни клімату викликали глибокі екологічні наслідки в минулому столітті. Дослідження автотрофної ланки річкових екосистем басейну Прип'яті є актуальними, оскільки дають змогу встановлювати закономірності сукцесії автотрофної ланки.

Метою роботи було встановлення особливостей часової динаміки фітопланктону річок басейну Прип'яті.

Дослідження проводили упродовж 2003–2019 рр. Ними було охоплено 21 водотік басейну Прип'яті. Відбір альгологічних проб здійснювали впродовж вегетаційних сезонів двічі на місяць. Проби фіксували, згущували й камерально опрацьовували загальновідомими методами [4]. У роботі застосовано таксономічну систему водоростей, запропоновану у зведенні «Algae of Ukraine» [8].

Власними дослідженнями у притоках Прип'яті знайдено 492 види, представлені 517 внутрішньовидовими таксонами із номенклатурним типом виду включно, які належать до 158 родів, 74 родин, 34 порядків, 14 класів і 9 відділів.

Найбагатшими у флористичному відношенні були відділи зелених – 164 види, представлені 168 внутрішньовидовими таксонами з номенклатурним типом виду включно,

діатомових – 134 (142 в. в. .т.) та евгленових – 86 (96 в. в.т.) водоростей. Меншу представленість видами, різновидами та формами водоростей мали синьозелені – 37 (37 в. в. .т.), золотисті – 30 (31 в. в. .т.) і динофітові – 25 (26 в. в. .т.). Частка інших відділів у загальному складі фітопланктону басейну Прип'яті не перевищує 2% від загального числа видів (харові були представлені 9 видами (9 в. в. т.), жовтозелені – 5 (5 в. в. т), криптофітові 2 (2)).

Порівняння власних результатів досліджень щодо таксономічного складу і кількісних показників розвитку фітопланктону приток Прип'яті і літературних даних, отриманих упродовж 1960–1963 рр. Д.О. Радзимовським [7] і 1980–1983 рр. О.Ф. Крахмальним [3], дозволяє стверджувати, що середні значення біомаси та чисельності фітопланктону цих водотоків на сучасному етапі функціонування їх екосистем наблизилися до рівня кількісного розвитку, який спостерігався до початку меліорації у 60-их роках ХХ століття (коли середня чисельність водоростей планктону у притоках Прип'яті становила 3 млн кл./дм³, а біомаса – 1 мг/дм³).

Після проведення меліорації у 80-тих роках минулого століття спостерігали сильне зростання чисельності фітопланктону (у середньому до 7 млн кл./дм³) і його біомаси (до 14 мг/дм³).

Зміни таксономічного складу мали такі особливості: до початку меліораційних робіт домінували діатомові, зелені та синьозелені, після її проведення – зелені, діатомові, синьозелені. На сучасному етапі у річках басейну Прип'яті відмічаємо переважання зелених, діатомових та евгленових водоростей.

За період із 2003 по 2019 рр. у річковому фітопланктоні відмічено помітне зростання видового багатства евгленових і діатомових водоростей. Порівняння отриманих власних даних із наведеними в літературі [5], вказує на зменшення частки харових, яке, найімовірніше, є наслідком зростання мінералізації вод.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алимов А.Ф. Элементы теории функционирования водных экосистем. СПб: Наука, 2001. 147 с.
2. Баринаова С.С., Клоченко П.Д., Белоус Е.П. Водоросли как индикаторы экологического состояния водных объектов: методы и перспективы. *Гидробиол. журн.* 2015. Т. 51. № 4. С. 3–23.
3. Крахмальний А.Ф. Фитопланктон Припяти и ее притоков в условиях крупномасштабной мелиорации региона: автореф. дисс. ... канд. биол. наук. Киев, 1990. 24 с.
4. Методи гідроекологічних досліджень поверхневих вод / За ред. В. Д. Романенка. Київ: ЛОГОС, 2006. 408 с.
5. Клоченко П. Д. Сравнительная характеристика фитопланктона притоков Днепра (Украина). *Альгология.* 1996. № 3. С. 272–284.
6. Охапкин А. Г. Видовой состав фитопланктона как показатель условий существования в водотоках разного типа. *Ботанический журнал.* 1998. № 9. С. 1–13.
7. Радзимовский Д.А., Литвинова М.А. Фитопланктон рек Украины с разным гидрохимическим режимом. Самоочищение, биопродуктивность и охрана водоемов и водотоков Украины. Киев, 1975. С. 129–130.
8. Algae of Ukraine: diversity, nomenclature, taxonomy, ecology and geography. Vol. 1. Cyanoprocarota, Euglenophyta, Chrysophyta, Xanthophyta, Raphidophyta, Phaeophyta,

Dinophyta, Cryptophyta, Gaucocystophyta, and Rhodophyta. Eds. P. M. Tsarenko, S. P. Wasser, E. Nevo. Ruggell: Ganter Verlag, 2006. 713 p.

9. Harris G.P. Phytoplankton ecology. Structure, functioning and fluctuation. London, N.Y.: Chapman Hall. 1986. 384 p.